

The left side of the slide features a decorative design consisting of several vertical stripes of varying shades of blue and grey, and a cluster of five blue circles of different sizes arranged in a roughly vertical line.

EU A LATINSKÁ AMERIKA

Březen 2024

HISTORICKÉ KOŘENY

- Smlouva z Tordesillas – rozdělení kontinentu mezi Španělsko a Portugalsko
- Dobyetí indiánských říší – Cortéz v Mexiku, Pizzaro v Peru
- Kolonizace a získávání surovin – extraktivní povaha, vytváření správních jednotek
- Merkantilismus jako ekonomická doktrína v Evropě

BOJ ZA NEZÁVISLOST

- Sílicí touha po nezávislosti, napomáhá tomu situace ve Španělsku
- Kreolové X peninsulares
- Vliv francouzské a americké revoluce
- Simón Bolívar – „Osvoboditel“
- Snaha o vytvoření Velké Kolumbie selhává

ROZDÍLNOST JIŽNÍ A SEVERNÍ AMERIKY

- I po získání nezávislosti zůstávají hodnoty vnesené Španěly a Portugalci do značné míry zachovány
- Rozdílnost hodnot kolonizátorů v Jižní a Severní Americe
- Souvisí do značné míry s obdobím, kdy bylo kolonizováno
- Souvisí také s povahou osidlování

KONKRÉTNÍ PROJEVY

- Feudalismus, absolutismus, centralismus X liberálnější pojetí a nárok k „demokracii“
- Katolictví X náboženský pluralismus a protestantství
- Feudalismus a merkantilismus X rodící se kapitalismus

KONKRÉTNÍ PROJEVY 2

- Hierarchismus, dvoutřídní rigidní společnost X mobilní vícetřídní společnost
- Scholastický přístup k poznání X empirický a vědecký přístup

CAUDILLISMO

- Jev typický po boji za nezávislost, „muži na koních“ – kult osobnosti, oblíbenost u lidí
- Většinou lokální lídři, často to mohli dotáhnout až k vedení státu
- Pramení ze slabosti centrálních vlád, ty neschopny kontrolovat rozsáhlá území
- Do jisté míry vysvětluje podporu „byrokratickému autoritarismu“ ve 20. století
- Například Antonio Lopez de Santa Anna prezidentem 11x

PO ZÍSKÁNÍ NEZÁVISLOSTI

- Problém s přitahováním nových migrantů – držba půdy
- Velká latifundia, málo půdy pro nové osadníky – přitom některé země málo lidnaté
- Náboženská nesvoboda, odpor katolické církve k protestantům
- Pomalá či žádná industrializace – souvisela i s politickou nestabilitou a také s velkovlastnictvím půdy

ÚSTUP EVROPY

- Má postupnou podobu, až do 20. století stále dominantní, především Velká Británie
- Evropa zdrojem financí pro rozvoj
- V meziválečném období stále silná přítomnost, ale ústup
- Franco a jeho „Hispanidad“
- Po WW II Latinská Amerika vzdálená a mají jiné problémy

EHS – NOVÝ AKTÉR

- Konec 50. let a dále
- Ekonomická organizace, ale cíle se postupně rozvíjejí, navíc např. společná obchodní politika
- Snaha o dialog, „latinskoamerická politika“ však zpočátku prakticky neexistující
- Model pro latinskoamerické země v otázce integrace – snaha kopírovat institucionální nastavení

70. LÉTA

- Snaha o vytváření politiky směrem k různým regionům – zahájení „Bruselského dialogu“
- Nedostatek demokratických režimů – nejsou protistrany, se kterými by se dalo jednat
- Nedostatek ve funkčnosti subregionálních integrací + snaha o SIS, která dále podkopává možnost spolupráce
- Dohoda z Lomé – rámec rozvojové politiky - 1974 – pevninská LA nezahrnuta
- LA je v „mezipozici“ ne dosti rozvinutá, aby byla partnerem, ne dosti zaostalá, aby se kvalifikovala pro rozvojovou pomoc

80. LÉTA

- Špatná ekonomická situace – LA nezajímavá pro investory
- Diskutován přechod k demokracii
- V roce 1982 Falklandská válka – nepřiliš velká podpora zemí ES Británii, výrazná podpora zemí LA Argentině – spor se táhne dodnes
- 1986 – Vstup Španělska a Portugalska – nový impuls vzájemným vztahům
- Dialog ze San José – snaha řešit bezpečnostní situaci ve střední Americe

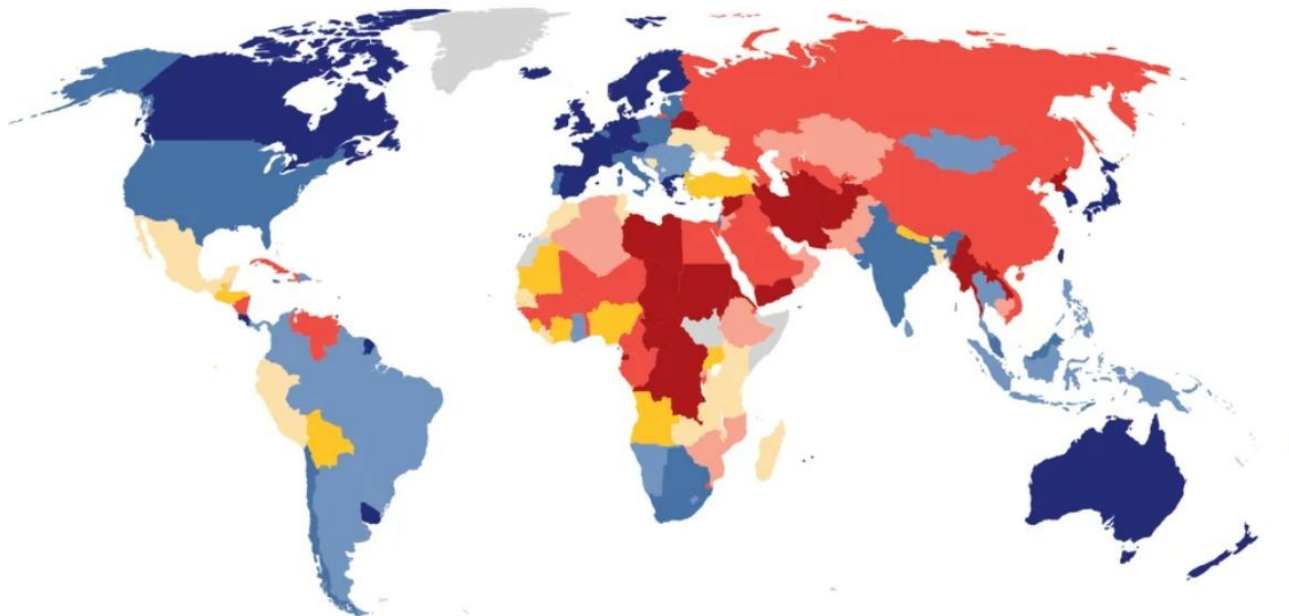
ŠPANĚLSKO A LA

- Snaha o užší vazby už za Franka
- Historické vazby – koloniální minulost
- Nedávná tranzice, snaha předávat zkušenosti
- Ekonomické zájmy
- Snaha hrát roli „mostu“ mezi LA a EU – ze strany LA nevnímána příliš pozitivně
- V období ekonomické krize Španělsko v hospodářských problémech a určitý ústup z regionu, nyní snaha o návrat

DEMOKRACIE V REGIONU - EDI

Democracy index, 2023

Source: EIU

SUMMIT EU – RIO GROUP

- Nejstarší platforma
- Poprvé v roce 1986, původně 6 latinskoamerických států
- Konal se s dvouletou frekvencí
- Rio Group se postupně rozšiřuje, dnes přes dvacet členů
- V roce 2009 se summit konal v Praze
- Posléze nahrazeno setkáváním EU-CELAC

SUMMITY EU-LAC

- Diskuze na úrovni region-region
- První 1999 v Rio de Janeiru
- V roce 2002 Madrid
- 2004 Guadalajara
- 2006 ve Vídni – první neiberská země
- 2008 v Limě
- 2010 - Madrid

2010 SUMMIT V MADRIDU

- Převládala ekonomická témata – finanční krize, liberalizace trhu
- Problematika drog
- Imigrace

2013 SANTIAGO

- Poprvé nový formát – EU-CELAC
- CELAC je integrační seskupení států LatAm, které vzniklo nedávno
- Inter-regionalismus je složitý – LatAm strana není koherentní
- Opět migrace a drogy, ale hovořeno i o problematice vědy a výzkumu
- Argentina zvyšuje protekcionismus pod kirchnerovským režimem

SUMMIT 2015 BRUSEL

- Opět ve formátu EU-CELAC
- Účastnilo se 61 zemí
- Témata se výrazně nemění
- „soft power“ v regionu funguje jen omezeně

- Na dlouhou dobu poslední summit
- Dlouho se nešetkávali ani ministři zahraničí
- Důvodem přílišná heterogenita LatAm, odklon od regionální integrace tam, problém Venezuely a obecně zhoršování demokracie a nedemokratických režimů v regionu
- Na evropské straně nedostatek strategických priorit směrem k regionu

SUMMIT V BRUSELU 2023

- K setkání došlo v červenci 2023 v Bruselu, důvodem byla především válka na Ukrajině
- LatAm má ale v průměru neutrálnější postoj
- Neschopnost domluvit se na závěrech a odsoudit ruskou agresi
- EU v rámci summitu řešila i například své energetické potřeby

SUMMIT EU-BRAZÍLIE

- Historicky první v červenci 2007 (jako poslední člen BRIC), poté až do 2014 každoročně
- Přispělo k tomu portugalské předsednictví
- Brazílie největší obchodní partner
- Probírána problematika biopaliv
- Ve vzájemných vztazích problém zemědělství
- Od roku 2015 do roku 2023 summit neproběhl – složitá politická i ekonomická situace v Brazílii, pak Bolsonaro
- Restart až za Luly – květen 2023 v Brasílii
- Prohlubování spolupráce brání i protekcionismus brazilského průmyslu

PRIORITY SPOLUPRÁCE

- Snaha o změnu z privilegovaného partnerství na strategické
- 1. Demokracie a lidská práva, good governance
- 2. Zásady multilateralismu na mezinárodní scéně a respektování mezinárodního práva
- 3. Terorismus
- 4. Drogy
- 5. Migrace
- 6. Potírání chudoby

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ PARTNEŘI

- MERCOSUR – jednání o FTA – v roce 2019 shoda s EK, ale bude to složité
- Mexiko – FTA funkční a renegociována
- Chile – FTA funkční a renegociována
- Andské společenství – prochází určitou krizí, ale FTA s Peru, Kolumbií i Ekvádorem

DIALOG ZE SAN JOSÉ

- Se zeměmi střední Ameriky
- V roce 2011 uzavřena asociační dohoda
- Volný trh
- Středoamerické země jsou stále recipienty rozvojové pomoci

OTÁZKA KUBY

- Demokracie na ostrově – jak jí dosáhnout
- Dříve střet zájmů s USA
- Postoj velmi závislý na Španělsku, ČR se snažila hájit demokracii
- Vztahy se oteplily (v návaznosti na USA pod Obamou?)
- Od ledna 2017 uplatňována Dohoda o politickém dialogu a spolupráci

OTÁZKA VENEZUELY

- EU dlouhodobě kritizuje Madurův režim
- Většina EU přímo podporovala Guaidóa
- Sankce proti lidem spojeným s režimem
- Volání po nových volbách

VZTAHY V CELKU

- Evropa dnes pro LatAm méně důležitá
- Teoreticky „přirození spojenci“, v praxi to moc nefunguje
- Evidentní úpadek ekonomické moci EU v regionu
- Zásadní je role Číny – South-South kooperace?
- Migrace z LatAm v průběhu poslední krize menší, naopak docházelo místy k větší migraci do LatAm (ze Španělska)
- Evropa ekonomicky roste (před COVID, nyní spíš stagnuje), i když pomalu, Latinská Amerika v tomto rozdělená
- Nyní dopady války na Ukrajině na ekonomiky
- EU jako integrace přestává být zářným modelem (problémy v integraci v LatAm)
- Spíš než na velké strategie by se EU měla soustředit na rozvíjení vztahů s konkrétními strategickými partnery

